

Mötesanteckningar 10 mars 2026

Användarrådet för statistik över mark och bebyggelse

Närvarande

Ordförande och ledamöter

Magnus Jacobsson, Boverket (*ordförande*)
Birger Axelsson, Regeringskansliet
Ragnar Bengtsson, Hyresgästföreningen
Tomas Ederborg, Lantmäteriet (digitalt, pt. 1–6)
Martin Ingvarson, Sveriges Allmännytt (pt. 1–8)
Fredrik Isaksson, Byggföretagen
Anna Hrdlicka, KTH Fastighetsvetenskap
Oskar Gramstad, Boverket (digitalt)
Peter Möller, Region Dalarna och RegLab
Johan Sjöstrand, Sveriges kommuner och regioner (SKR)
Henrik Weston, Länsstyrelsen i Stockholms län

Från SCB

Christina Ekblom
Karin Hedeklint (*sekreterare*)
Jens Olin
Lovisa Sköld

Föredragande gäster

Hannah Morin, SCB (pt. 7)
Thomas Nyberg, SCB (pt. 8)
Lana Omanovic, SCB (pt. 9)
Agata Bar Nilsson, Boverket (pt. 10)

Ej närvarande ledamöter

Tomas Ernhagen, Fastighetsägarna
Anna Hult, Formas
Anna Land, IQ Samhällsbyggnad

1 Mötet öppnas

Mötet öppnades av ordförande Magnus Jacobsson, Boverket.

2 Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes utan ändringar.

3 Mötesanteckningar från föregående möte

Anteckningarna godkändes utan ändringar och lades till handlingarna.

4 Nästa möte

Datum och plats för nästa möte blir den 15 oktober 2026 i SCB:s lokaler i Solna strand. Dagordning och övriga handlingar skickas senast två veckor innan mötesdatum.

Förslag på ämnen till nästa eller kommande möten

- Uppföljning av CREI kommersiella fastighetsindikatorer
- Resultat från projektet SatDes: Analys av satellitdata för att identifiera grönytor
- Demografi, trender i framskrivning
- Demografi och bostadsmarknad. SCB har ingen egen statistik över detta, men Sveriges Allmännytta har tidigare gjort en rapport. På SKR pågår projekt kopplat till rivning och vakansgrader. De har kontakt med flera kommuner angående denna fråga.
- SOU-förslag på hur ledtider ska mätas i detaljplaner. Syftet är ett likartat mätsystem över hela landet. Frågor att besvara/diskutera: Hur tar sig SCB an det i statistiken? Vad innebär förslaget för kommunerna?
- Bostadsrättsregistret, Lantmäteriet presenterar pågående arbete.

5 SCB-frågor, aktuellt just nu

Föredragande: Jens Olin, SCB

SCB:s Användarråd för kommunikation har lagts ned

Under flera år har det varit utmanande att hitta områden och frågor som passar att ta upp med rådet och som SCB bedömer kan ge värde.

Kommunikationsenheten ser ett stort värde av kontakter med användare. De arbetar i första hand med användartester och -dialoger för att stämma av olika lösningar och satsningar. I dessa fall vänder de sig ofta till ledamöter i de övriga användarråden då de oftast är mer representativa användare av SCB:s statistik. Framöver avser de också att delta på dessa användarråd i högre utsträckning.

Det myndighetsövergripande användarrådet för utbildningsstatistik har lagts ned

Användarrådet som SCB har haft gemensamt med Skolverket, Universitetskanslersämbetet och Centrala studiestödsnämnden har funnits i sex år. Det gemensamma användarrådet har nu lagts ner och SCB arbetar med att starta upp ett nytt användarråd i egen regi.

Regeringsuppdrag om system för säkra behandlingsmiljöer inom hälsodataområdet

Regeringsuppdrag att utreda förutsättningarna för att tillhandahålla säkra behandlingsmiljöer inom ramen för det europeiska hälsodataområdet – European Health Data Space (EHDS). SCB har tillsammans med Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg (IVO) fått olika uppdrag inom området. SCB ska utreda förutsättningarna för hur ett system med säkra behandlingsmiljöer bör organiseras och utvecklas i Sverige inom ramen för EHDS. Inom det ska SCB se över möjligheterna att utnyttja befintliga infrastrukturer där så är möjligt och lämpligt, och förutsättningarna för att SCB ska tillhandahålla en säker behandlingsmiljö. SCB ska även utreda huruvida en sådan lösning kan bygga på en vidareutveckling av MONA eller om det krävs en ny typ av lösning samt om SCB eller ansvarig myndighet inom hälso- och sjukvårdssektorn ska tillhandahålla en eller flera säkra behandlingsmiljöer. En delrapport från uppdraget presenterade den 5 februari 2026.

SNI 2025 är infört i företagsregistret

Den 8 december lanserade SCB uppdaterade SNI-koder, SNI 2025, i det statistiska företagsregistret (den uppdaterade versionen ersätter SNI 2007). Förändringen har skett för att stämma överens med en ny version av branschkode (NACE) inom EU och under 2025 har därför ett stort arbete pågått med att koda om cirka 500 000 arbetsställen i företagsregistret med de uppdaterade SNI 2025-koderna. Koderna sprids nu vidare i samhället via SCB:s allmänna företagsregister.

Information om förändringar i PxWeb:

[PxWebApi v2](#)

[Start - PxWebApi converter](#)

PxWeb

Sedan oktober finns ett nytt förbättrat API i Statistikdatabasen, PxWebApi v2. Det finns en konverterare för ändring från v1 till v2. Se länkar i marginalen.

Årsredovisning, verksamhetsplaner och budgetunderlag

SCB:s årsredovisning för 2025 finns publicerad på SCB:s webbplats:

[Årsredovisning \(scb.se\)](https://www.scb.se/arsredovisning)

SCB:s verksamhetsplan utgår från de riktlinjer statsmakterna har angett i lagar, förordningar och andra beslut, och de riktlinjer myndigheten själv har beslutat om. Bland de förra är det främst SCB:s instruktion och regleringsbrevet för SCB som återspeglas i verksamhetsplanen. Bland de senare är det främst SCB:s strategi som har påverkat planen. SCB:s arbetsplan är en översiktlig beskrivning av den planerade anslagsfinansierade verksamheten under året och planerade större

förändringar. I budgetunderlaget redovisas de samlade framtida behoven av ny och förbättrad statistik: [Verksamhetsplaner och budgetunderlag \(scb.se\)](https://www.scb.se/verksamhetsplaner-och-budgetunderlag)

2025 års SOS-rapporten lämnas till regeringen senast den 31 mars. Rapporten publiceras i början av april på SCB webbplats.

Utveckling under 2026, området byggnader och geodata

- Fortsatt översyn av byggstatistiken, men med begränsade resurser.
- Påbörjat arbete med ny teknisk infrastruktur för geodata. Avser förändringar i både SCB:s interna infrastruktur och extern visning av geodata och regionala indelningar.

Övrig utveckling under 2026

- Datafångst: En viktig del är att bygga ihop register och utveckla metadata
- Dataförvaltningsroll: Utredningar på gång.
- AI: Både internt arbete i statistikframställning och tillgängliggörandet av statistik. EU tittar på gemensamma lösningar.
- Säkerhet och beredskap: SCB är ingen beredskapsmyndighet, men levererar underlag till sådana myndigheter.

Frågor och kommentarer från användarrådet

- Finns tankar på att utöka SCB:s ram för att myndigheten ska kunna hålla en fortsatt hög nivå i dataförvaltning och statistik? Det är viktigt att SCB kan utföra sitt uppdrag att leverera bra beslutsunderlag till regioner och kommuner. Det är mycket viktigt att leverans görs i tid och med god kvalitet. SCB svarar att de är öppna med att myndigheten behöver utökade medel för att klara sitt uppdrag. Användarråden har en viktig uppgift att hjälpa till med prioriteringar om ambitionsminskning måste göras.
- Finns det statistik som inte kan publiceras av säkerhetsskäl, med anledning av det nya säkerhetsläget för Sverige? SCB svarar att diskussioner pågår kring vissa datamängder. SCB har en viktig roll, eftersom myndigheten hanterar data som ska levereras vidare till beredskapsmyndigheter. Det finns även prioriteringslistor för statistik som måste underhållas i krissituationer.
- Det kommer krav på att kommuner ska leverera information om skyddade utrymmen och skyddsrum. SKR ser behov av samlad statistik för det. SCB svarar att de har visst samarbete med MCF i den här frågan.
- Nya SNI:
 - Hur kvalitetssäkras övergången till det nya systemet? SCB svarar att parallella serier redovisas under en övergångsperiod.
 - Hur hanteras felaktigheter i det gamla systemet, avseende inrapporterade uppgifter från företag? Görs ett samlat grepp för att höja kvaliteten i

samband med övergången till det nya systemet? SCB svarar att inga specifika insatser görs för att rätta fel av den typen, men ambitionen är att data ska hålla hög kvalitet.

6 Bordet runt

Rådets ledamöter berättar kortfattat om nyheter i sin organisation, kopplat till områdena mark, bebyggelse och boende. Möjlighet att kommentera och ställa frågor om SCB:s lägesrapporter som skickades ut inför mötet.

Boverket

- Har utnämnts till beredskapsmyndighet.
- Byggnad och boende: Ny byggprognos publiceras 18 mars. Den innehåller innevarande år och ytterligare två år. Det görs nu fyra prognoser per år. Det är en ökning efter önskemål från användare.
- Livsvillkor: Arbetet fortsätter med segregationsbarometern och andra verktyg inom området. Det regeringsuppdrag som utförs tillsammans med SCB, uppföljning av den fördjupade analysen av utanförskapsområden, ska redovisas 15 juni.

Byggföretagen

- Hanterar flera EU-förslag på temat klimat och miljö, bland annat förordningen om naturrestaurering, implementeringen av LULUCF skogsmark, energiprestanda för byggnader (EPBD), energieffektivisering EED), avfallshantering, energi.
- Flera förslag på nationell nivå som handlar om regelförenkling för byggbranschen.
- Släpper en ny konjunkturrapport den 31 mars, med regional bild. Prognosen avser 2026 och 2027. Det är stort fokus på infrastrukturinvesteringar samt byggande för militära ändamål och rättsvårdande myndigheter.
- Organisationens VD slutar efter sommaren. Rekrytering av ny VD pågår.

Hyresgästföreningen riksförbundet

- Statistiksidan ska byta namn till Bostadsfakta och innehållet får en översyn. Där finns mycket uppgifter från bland annat SCB och Skatteverket.
- Rapporter som har släppts eller är på gång:
 - Rapport om kommunernas verktyglådor avseende bostadsförsörjning. Användbar i dialoger ute i regionerna.
 - Nyttjanderapport som visar hur bostadsbeståndet används.
 - Subventionsrapport som visar omfattningen av stödverksamhet för bostadssektorn.

KTH

- Ökat fokus på civilt försvar. Centrum för totalförsvar på KTH samarbetar med KI och hanterar frågor av typen: Hur kan KTH hjälpa andra organisationer inom civilt försvar, avseende aspekter såsom planer och juridik till teknikfrågor. Det gäller till exempel transporter och elförsörjning. Många kommuner hör av sig idag angående detta.
 - > En viktig fråga i sammanhanget är hur KTH kan nyttja tillgänglig statistik i det arbetet, både från SCB och andra organisationer.

Lantmäteriet

- Har utnämnts till beredskapsmyndighet. Beredskap och säkerhet är högt på agendan.
- Bostadsrättsregistret: Regeringsuppdrag där arbete pågår. Senast 2027 ska bostadsrättsföreningar lämna information till Lantmäteriet.
- Ingen öppning av digitala tjänster som har stängts av säkerhetsskäl, eftersom det kräver mer utredning av juridik och teknik.

Länsstyrelsen i Stockholm

- De delar av uppdraget som handlar om samhällsskydd och beredskap växer och får utökade ramar, på bekostnad av Länsstyrelsernas övriga ansvarsområden.
- Bostadsmarknadsenkäten är på gång. Det är Boverkets enkät som länsstyrelserna kvalitetssäkrar. Landets 21 länsstyrelser hanterar detta på olika sätt. I Stockholm intervjuas varje kommun.
 - > Regeringen hänvisar ofta till enkäten i budgetpropositioner, men Länsstyrelsen vill hellre framhäva bostadsmarknadsanalyserna, som är mer kvalitetssäkrade.
 - > *Kommentar från Boverket:* Boverket gör en sammanfattande rapport av alla 21 bostadsmarknadsanalyser. Det finns en pågående dialog kring detta.
- En bostadskommissionären är tillsatt av EU. Det ska bli intressant att se hur Sverige kommer att använda detta.

Regeringskansliet

- Många frågor har nu kommit långt i lagstiftningsprocessen. Det gäller bland annat:
 - Höjning av bolånetak m.m. Gäller från 1 april 2026
 - Proposition om nationellt register för bostadsrätter. Föreslås gälla från 1 januari 2027
 - Ändring i reglering av kommunala hyresgarantier. Föreslås gälla från 1 juli 2026

- Hyrköp av bostad. Föreslås gälla från 1 juli 2026.
- Enklare uthyrning av bostäder. Föreslås gälla från 1 juli 2026
- Förenklade regler vid ändring av byggnad. Avser lätnader i byggkrav, till exempel från kontor till bostad. Föreslås gälla från 1 januari 2027
- Möjlighet att utöka tidsbegränsade bygglov för kriminalvårdsanstalter och häkten. Föreslås gälla från 1 juli 2026.
- Förenkla och påskynda utbyggnad av det militära försvarets fastigheter och anläggningar. Redovisning uppdrag senast 28 februari 2027.
- Remisser inom området, bland annat:
 - Produktivitetskommissionens förslag (remissperioden är över).
 - Boverkets rapport om gemensam väg för PBL-ärenden (remissperioden är över).

Kommentar på SCB:s lägesrapporter

- Ser fram emot SCB:s statistik om hushållens boende. Det är en viktig tidsserie.

Region Dalarna och RegLab

- Byggbranschen går bra i Dalarna pga. företagsexpansioner, bland annat byggen av serverhallar.
- Demografifrågan är intressant för alla regioner. Följer statistik och framskrivning med intresse.
- CKM röjandekontroll: Generellt positiv till utvecklingen, men har hört att det har inneburit negativa effekter för andra aktörer som gör befolkningsprognoser för kommuner. Felen blir störst för de minsta kommunerna.
- KSP (Föreningen för kommunal statistik och planering) håller sin årskonferens den 23–25 september i Borlänge. Tema är återbruk, samt utveckling på platser där befolkningen inte växer.

Kommentar på SCB:s lägesrapporter

- Strandnära bebyggelse: Viktig statistik.
- Skogsstatistiken är också viktig. Bra att den utvecklas. Skogen är en het fråga i regionen.

Sveriges Allmännytta

- Ser över uppgiftslämnarbördan avseende de uppgifter som medlemmarna rapporterar.
- Vakanser i bostadsutbudet är en ny situation för många medlemmar. Det skapar nya behov av rutiner för marknadsföring och dylikt.
- Rapport om vräkningar. Många barnfamiljer drabbas och det krävs arbete med förebyggande åtgärder.

- KPI:s byte av basår och klassificeringar är en intressant fråga, eftersom det leder till behov av åtgärder inom organisationen.
- Många EU-initiativ avseende energi och energiprestanda leder till att man tittar på förslag för energirenovring.

Sveriges kommuner och regioner (SKR)

- Jämförelser av detaljplaner: SKR behöver se över uppgiftslämnarbördan i sina egna undersökningar riktade till kommuner. Jobbar nu med att analysera inkomna svar. En intressant fråga är vad som händer med mark som inte är detaljplanlagd.
 - > Önskemål på ny statistik: Andel mark som är detaljplanerad och andel av bostadsbeståndet som finns där.
- Vakanser i många kommuners bostadsbestånd är ett stort problem. Flera kommuner har varken råd att riva eller underhålla byggnader. Ett växande problem är äldre personer i bostäder som inte är tillgänglighetsanpassade. Samarbete med allmännyttan krävs i dessa frågor. Det behövs även bra statistik över demografi avseende åldersfördelning och flyttkedjor.
 - > Efterlyser exempel på kommuner som har lyckats med att matcha bostäder efter behov, avseende rörligheten på bostadsmarknaden med ett bra flöde från småhus till anpassade lägenhetsboenden för äldre.

7 Konsumentprisindex (KPI) – Byte av klassifikation och basår

Föredragande: Hannah Morin, SCB

Från och med januari 2026 har KPI det nya basåret 2020 (med värde 100). Tidigare basår var 1980. Ett basår behöver bytas ibland för att index ska fortsätta vara användbart. Det har skett stora förändringar i vad som ingår i KPI sedan 1980, och vissa indextal har blivit så extrema att precisionen på förändringstal försämras. Därför var det dags att byta. Att det sker just nu beror på att SCB ville genomföra bytet i samband med att klassifikationen byts.

Användare har haft möjlighet att justera i sina system sedan sommaren 2025, då de första nya tabellerna publicerades. Förändringarna blev gällande i januari 2026.

KPI publiceras som fastställda tal och skuggindex, där de fastställda talen aldrig revideras, även om fel upptäcks. De lämpar sig därför bra i avtal. I skuggindex kan fel rättas (SCB:s tillägg efter mötet: Gjordes senast 2011 för åren 2009–2010). Utifrån det nya basåret har det gjorts en bakåträkning baserat på skuggindex enligt den nya klassifikationen.

Det går att basa om fastställda KPI-tal 1980=100 till 2020=100, och vice versa, med hjälp av omräkningstal enligt funktionen:

$$\text{omräkningstal} = \text{årsmedeltal KPI 2020 (1980=100)} / 100$$

Länk till tabellen: [Ombasade serier för fastställda KPI-tal. Månad 1980M01 - 2026M01. PxWeb](#)

SCB har publicerat en tabell som visar tal beräknade enligt funktionen (se länk i marginalen). Tabellen kommer att tas fram till och med 2030. Den riktar sig till användare som behöver fortsätta använda 1980 som basår. SCB tillämpar här avrundning med två decimaler. Andra användare har andra antal decimaler. Det är viktigt att ta hänsyn till när index används till att beräkna stora värden.

Det är stor efterfrågan på utgående el-och bränsleindex med basår 1980. SCB tar fram dem till och med 2030.

Mer information finns på SCB:s webbplats: [KPI byter klassifikation och basår](#)

Klassifikationsbytet innebär tillämpning av en ny COICOP-klassificering som är bestämd av FN och tillämpas av Eurostat. COICOP står för Classification of individual consumption by purpose. Bytet innebär att en ny huvudgrupp införs, genom att "12 Diverse varor och tjänster" fördelas på "12 Försäkringstjänster och finansiella tjänster" och "13 Personlig vård, socialt skydd och diverse varor och tjänster". Det blir även en mer detaljerad klassificering, hemelektronik byter huvudgrupp, samt omfattande förändringar inom huvudgrupper.

Frågor och kommentarer från användarrådet

- Omräkningstabellen är efterfrågad. Den kan även behövas efter 2030, eftersom det är först då som man kommer att inse behovet av den.

8 Förutsättningar för att upprätta en hyresdatabas, presentation av resultat från regeringsuppdrag

Föredragande: Thomas Nyberg, SCB

I mars 2024 fick SCB regeringsuppdraget att undersöka de tekniska lösningarna för hur uppgifter om bostadshyra kan inhämtas från parterna Fastighetsägarna, Hyresgästföreningen och Sveriges Allmännytt, samt att utreda alternativa möjligheter att hämta uppgifter. Bakgrunden var ett ökat behov av mer detaljerad statistik avseende geografisk nivå och hyressättningsförfarande.

Under SCB:s utredning skickade parterna in en hemställan till Regeringskansliet där de ansåg att de inte kunde leverera data till SCB. Parterna pekade i stället på att se över möjligheten att utveckla nuvarande undersökning genom t.ex. ett ökat urval eller användande av API. Ett ökat urval skulle kunna vara en väg framåt, SCB arbetar dock med att försöka sänka kostnaderna för datainsamling och uppgiftslämnarbördan. SCB har idag möjlighet att ta emot och hämta data via API:er. Men datainsamling via API är också förenat med kostnader för både SCB och fastighetsägarna. Efter parternas hemställan gick SCB vidare med spåret att undersöka alternativa möjligheter att hämta uppgifter än från parterna.

SCB har haft ett samtal med en systemleverantör som utvecklar och säljer system för fastighets- och hyresuppgifter, och som har tillgång till mycket data. De kan dock inte skicka data vidare av juridiska skäl, eftersom de inte äger data.

SCB fick istället data från tre olika fastighetsägare, omfattande hela deras bestånd. Kvalitetssäkring gjordes mot uppgifter i lägenhetsregistret och i SCB:s egen urvalsundersökning. Testerna gav ett bra resultat, men det var svårt för bolagen att få fram data om hyressättningsförfarande.

Slutsatserna är att om SCB kan få data från fastighetsbolag och hela deras bestånd, kan antalet variabler i undersökningen minska eftersom en större mängd data möjliggör fler antaganden. Data finns dock inte enkelt tillgängligt hos bolagen, utan insamlingen kräver stora resurser för både SCB och bolagen. Det är alltför resurskrävande i förhållande till nuvarande statistikändamål. Den bästa lösningen skulle vara att hämta data från systemleverantörer, men juridiken sätter stopp för det.

Frågor och kommentarer från användarrådet

- Går det att få data från andra aktörer, till exempel Försäkringskassan? SCB svarar att de inte har tittat på det. Det kan vara svårt att få in andra variabler än själva hyresuppgiften via den typen av källor.
- Vad är nästa steg för SCB? SCB svarar att de tittar på om urval i nuvarande undersökning kan utökas och gör en kostnadsuppskattning för det.
- Vill alla parter ha den här utvecklingen i statistiken? Systemleverantörerna kan enkelt skapa API:er för leverans av data, men det kommer att kosta någon. Vill fastighetsägare betala för det? Det är inte troligt utifrån endast statistikperspektivet.
- Det är en återkommande fråga att det finns data hos systemleverantörer som skulle vara bra för statistiken, men som inte är tillgänglig av juridiska, tekniska, ekonomiska skäl.
- Vilka effekter kan den nya statistiken få på marknaden, när uppgifter om hyror blir mer tillgänglig? Det kan vara värt att tänka över.

9 CREI – Kommersiella fastighetsindikatorer

Föredragande: Lana Omanovic, SCB

CREI står för Commercial Real Estate Indicators. Enligt en ny EU-förordning ska medlemsländerna ta fram harmoniserad statistik för indikatorer om kommersiella fastigheter inom nybyggnad, fastighetspriser och hyror. Syftet är att bidra till den finansiella stabiliteten inom EU genom att underlätta uppföljning och granskning av risker inom den kommersiella fastighetssektorn. Lagen förväntas gälla från 1 januari 2028.

På SCB har det pågått förberedelser inför detta sedan ett par år tillbaka. SCB har även deltagit i det internationella samarbetet kring detta.

För varje indikator finns specifikationer med detaljerade krav för måttenheter, population, fastighetstyper, regional fördelning och referensperioder. Indikatorerna avser bygglov, byggstart och färdigställda, hyresindex, fastighetsprisindex och totala transaktionsvärden. Den regionala nivån är totaler för hela länder, men eftersom Sverige räknas som ett stort EU-land ska vi även redovisa uppgifter på huvudstad/storstad för vissa indikatorer.

SCB genomför nu en EU-finansierad pilotstudie vars mål är att utreda befintliga källor på SCB och externt, samt att hitta lämplig metod för beräkning av fastighetsprisindex. Projektet avslutas i september 2026.

De externa källor som SCB har använt är Lantmäteriets fastighetsprisregister och data från en stor fastighetsrådgivare specialiserad på kommersiella lokaler. Det används tillsammans med data från SCB. Bland annat skapas två olika index, för jämförelser mellan SCB-källor och privata källor. SCB har testat metoder för indexberäkning som rekommenderas i CREI. Hedoniska modeller har visat sig vara användbara vid små data-set.

SCB tar gärna emot frågor, förslag och synpunkter på det pågående arbetet.

Frågor och kommentarer från användarrådet

- Innebär de hedoniska modellerna att det blir mycket handpåläggning för att skapa kvalitetsjusterade modeller? Kommer index från de modellerna att publiceras?
- Fråga om bolagstransaktioner. SCB svarar att en studie kommer att göras, men det är osäkert om indikatorn kommer att presenteras och levereras till EU. Avvägning måste göras mellan krav, resurser och behov.
- Hur kommer jämförbarheten att vara mellan olika länder, med tanke på skillnader avseende fastighetsstrukturer? SCB svarar att det varierar mellan olika variabler, men på övergripande nivå ska jämförbarheten vara god. Sverige har lyft det här problemet, men inte fått gehör för det.

10 Restaurering av natur enligt EU-förordning. Lägesbild från Boverket

Föredragande: Agata Bar Nilsson, Boverket

Naturrestaureringsförordningen syftar till att återställa skadade ekosystem och livsmiljöer. Det övergripande målet är få en natur som återhämtar sig, blir tålig för förändringar och rik på biologisk mångfald, avseende både vatten och land. Förordningen innehåller bindande mål med delmål för 2030, 2040 och 2050. Den innebär bland annat att varje medlemsstat ska ta fram en plan för hur målen ska uppfyllas.

Regeringen har gett myndigheter i uppdrag att ta fram en nationell restaureringsplan och föreslå nödvändiga författningsändringar, med redovisning i februari 2026. Uppdraget genomfördes av Naturvårdsverket i samarbete med Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Jordbruksverket och Boverket. Det färdiga planförslaget ska lämnas till EU-kommissionen i september 2026.

Boverkets roll har handlat om Artikel 8 – Grönytor och trädkröntäckning, samt Artikel 14 – Urbana ekosystemområden. Enligt förordningen ska det inte ske någon nettoförlust av den nationella arealen urbana grönytor och urban trädkröntäckning, med vissa undantag. Efter 2030 ska dessa arealer öka till en tillfredsställande nivå.

Den regionala fördelningen i uppföljningen av kraven har diskuterats mycket för Sveriges del, eftersom det ursprungliga lagförslaget utgick från att hela kommuner klassificerades utifrån en urbaniseringsgrad baserad på befolkningens fördelning mellan stad och landsbygd. För Sveriges ytstora kommuner, där befolkningen koncentreras till centralorterna, innebär det en snedvriden bild av urbaniseringen, där bland annat hela Kiruna kommun klassificerades som "mindre stad och förort". Det var ett problem för flera nordiska länder.

Boverkets karttjänst: [Urbana ekosystemområden - Avgränsningsalternativ](#)

Nu finns möjligheten att använda geografiska områden för "tätbefolkade centrum/kluster", baserade på rutor och tätortsgränser, vilket ger en mer korrekt klassificering i svensk kontext. Ett problem med den nya områdesindelningen är att de missar miljöer utan befolkning, som handels- och industriområden. Boverket har tagit fram en karttjänst för visning av de urbana ekosystemområdena (se länk i marginalen).

Mätning av grönytor baseras på Copernicus eller nationella data enligt vissa krav. Det finns utmaningar med kvaliteten i EU:s mätning av grönytor och kröntäckning.

Boverkets nulägesanalys visar bland annat bra nivåer av urban grönyta och kröntäckning i de flesta urbana kluster, men trenden är minskande. Olika delar av landet har varierande förutsättningar i resurser och kompetens att hantera de nya kraven och ofta delas ansvaret mellan flera markägare. Det finns dock ett stort intresse för biologisk mångfald och ekosystemtjänster i urbana miljöer och man ser synergieffekter mellan klimatanpassning, resiliens och hälsa.

Boverket föreslår att förordningen artikel 8 åtgärdas avseende bland annat ökad vägledning för fysisk planering, vägledning för differentierad VA-taxa för premiering av grönytor, samt förslag till uppföljningssystem. Det behövs även ett nationellt system för ekologisk kompensation vid exploatering.

Frågor och kommentarer från användarrådet

- Vad innebär den differentierade VA-taxan och har förslaget granskats juridiskt utifrån VA-lagstiftningen? Boverket svarar att förslaget inte innehåller lagändringar, utan endast vägledning utifrån gällande system. Förslaget kan innebära rabatter för vattenanvändning som gynnar urbana ekosystem.

- Vilka länder ligger långt fram i frågan och hur tas det emot där? Boverket svarar att till exempel Nederländerna har större utmaningar än oss, på grund av en högre befolkningstäthet. Finland har lägre täthet och behöver inte göra några anpassningar i nuläget. Sverige har liknande förutsättningar som Finland, men det är ändå en stor konkurrens om markanvändning här. Till exempel är det stor konkurrens mellan åkermark och urbanisering i Skåne. Flera länder väljer att använda de urbana klustren med omland i sin uppföljning.
- Statistiken har stor betydelse för resultatet och uppföljningen. Det är viktigt vilka typer av geografiska områden som används då.

11 Målbild för Sveriges officiella statistik

Föredragande: Jens Olin, SCB

Det statistiska systemet består av flera nivåer, med svensk officiell statistik, EU-rapportering och rapportering till globala organisationer som FN och OECD. De flesta statistikansvariga myndigheter i Sverige rapporterar även till europeiska statistiksystemet. SCB är samordnare i det nationella systemet och NSI (National Statistical Institute) för den europeiska statistiken.

2024 gjordes den senaste översynen av statistikens målområden. Det myndighetsövergripande Rådet för officiell statistik (ROS) formulerade en ny målbild. Det är inte stora skillnader mellan den nationella målbilden och de internationella motsvarigheterna på EU-nivå och globalt.

Den officiell statistiken i Sverige har ett starkt förtroende, men det finns hot mot den, i form av oseriösa aktörer och desinformation. Åtgärder diskuteras, till exempel hur vi kan nå ut bättre med våra källor och hur statistiken kan bli mer aktuell och därmed få större konkurrenskraft.

Det finns flera utmaningar och aktuella frågor som SCB jobbar med, bland annat hur vi hanterar AI och hur vi statistiskt kan beskriva beredskapsbehov och kriser. Det är stora och komplexa frågor där det pågår mycket arbete. SCB har en samordnande roll i detta.

12 Summering och avslutning

Ordföranden summerade och avslutade mötet.